

Posudek školitele disertační práce

Student: Mgr. Věra Olišarová

Název práce: Role sestry v prevenci obezity a nadváhy u romské minority v České republice

Školitel: prof. PhDr. Valérie Tóthová, Ph.D.

Předložená disertační práce obsahuje 8 kapitol – první kapitola se vztahuje k teoretické části práce, následující 4 kapitoly se vztahují k výzkumné části, které vyúsťují v kapitole zabývající se závěry práce. Po této kapitole následují kapitoly Seznam použitých zdrojů a Seznam příloh. Na začátku práce uvádí autorka dle platných pravidel anotaci v českém a anglickém jazyce, obsah a úvod. Práce obsahuje 117 číslovaných stran textu. V následujících 17 stranách jsou uvedené použité zdroje. Práce dále obsahuje 12 příloh, 9 v tištěné podobě a 2 přílohy jsou v elektronické podobě na CD. Seznam použitých zdrojů v rozsahu 160 položek hodnotím velice kladně. Autorka ve své práci prokázala rovněž schopnost pracovat i se zahraniční literaturou.

Aktuálnost zvolené problematiky

Zpracované téma je velice aktuální, neboť rychlost nárůstu nadváhy a obezity je celosvětově alarmující a podle odborných publikací polovina dospělých a každé páté dítě v evropském regionu má nadváhu a jedna třetina z nich je skutečně obézní. Z tohoto důvodu je velice důležité, aby zdravotničtí pracovníci věnovali dostatečnou pozornost prevenci tomuto civilizačnímu onemocnění.

Teoretická část práce

V teoretické části práce se autorka zaměřila na objasnění základních pojmů, se kterými pracuje v následující empirické části práce, a která tvoří teoretická východiska práce. Jde o definici nadváhy a obezity, popis rizikových faktorů, diagnostiku, léčbu a komplikaci tohoto onemocnění. V následující podkapitole podrobně popisuje historii i současnost romské minority v České republice a životní styl této minority z pohledu modelu Purnell. V poslední podkapitole teoretické části se autorka zaměřila na edukační činnost sestry v prevenci nadváhy a obezity.

Stanovené cíle a výzkumných otázek

Ve vztahu k danému tématu byly stanoveny následující cíle: „Charakterizovat postoj a vztah romské minority k nadváze a obezitě“, „Popsat rizikové faktory nadváhy a obezity u romské minority“ a „Vytvořit metodiku k intervenčnímu programu zaměřenému na prevenci nadváhy a obezity u romské minority“. K jednotlivým cílům práce autorka stanovila výzkumné otázky, na které ve výzkumu hledala odpověď.

Metodika

Doktorandka pro empirickou část disertační práce zvolila kvalitativní přístup, který umožnil sledování kulturně podmíněných vzorců chování v terénu. K získávání dat byla zvolena metoda moderovaného rozhovoru. Z hlediska struktury bylo přistoupeno k polostrukturovanému interview. Z vybraných zdravotních ukazatelů byly zjišťovány hodnoty krevního tlaku, výšky, hmotnosti, obvodu pasu, celkového tuku v těle, náhodně

zachycené glykémie a hodnoty celkového cholesterolu. Dále bylo vypočteno BMI. Výzkumný soubor tvořilo 25 respondentů starších 18 let, kteří byli příslušníky romské minority a zároveň byla jejich hodnota BMI v pásmu nadváhy či obezity.

Zpracování získaných dat, výsledky, diskuse, závěr

Pro analýzu dat byla využita metoda tzv. „zakotvené teorie“ v rámci které bylo využíváno otevřeného, anxiálního a selektivního kódování. Na základě těchto postupů byla identifikována centrální kategorie „životní styl“, ke které se vztahují všechny ostatní kategorie – jídelní zvyklosti, motivace, postoj k nadváze i obezitě a problematika body image. K jednotlivým kategoriím autorka ještě stanovila subkategorie, které na základě získaných výsledků popisuje. Na závěr této části práce doktorandka vyslovila hypotetický výrok o vztazích mezi kategoriemi, který byl zpracován do metodiky k intervenčnímu programu zaměřenému na prevenci nadváhy a obezity u romské minority.

Diskuze je vedena precizně a pracuje adekvátně s výsledky šetření. V diskuzi doktorandka výsledky komparuje s patřičnou odbornou literaturou. V závěru autorka konstatuje, že Romové nerozlišují mezi nadváhou a obezitou. Jejich postoj k těmto diagnózám je do jisté míry dán jejich nízkou schopností generalizace. Z výzkumu také vyplývá, že existuje jistá spojitost mezi preferencí v oblasti fyzického vzhledu a vlastním vnímáním a hodnocením své postavy. Součástí závěru disertační práce je i Metodika k intervenčnímu programu pro prevenci nadváhy a obezity u romské minority.

Práce s literaturou

Při práci s odbornou literaturou doktorandka prokázala analyticko-syntetické schopnosti. Nelze pominout vlastní vklad doktorandky, jehož výsledkem je ucelený čtivý materiál. Jednotlivé části disertační práce na sebe logicky navazují a vytvářejí tak hodnotný celek

Nové poznatky, které byly dosaženy v doktorské disertační práci

Výsledky ukázaly, že mezi ovlivnitelné rizikové faktory vzniku nadváhy a obezity patří u Romů zejména inaktivita, životní styl, nevhodné složení stravy a do jisté míry i socioekonomické faktory. Dále bylo zjištěno, že z hlediska realizace intervencí je pak nutno myslet i na hledisko vnímání sebe sama a obrazu vlastního těla, stejně jako na preferenci fyzického vzhledu, které jsou do jisté míry kulturně podmíněné. Edukační program by měl být tedy zaměřen na odhalení rizikového chování, využití kognitivně behaviorální terapie a prvků sociálního učení pro dosažení trvalé změny v souvislosti s odhalenými riziky.

ZÁVĚR

Disertační práci Mgr. Věry Olišarové hodnotím celkově pozitivně. Práce řeší aktuální problematiku ošetrovatelské praxe a splňuje základní kritéria kladené na tento typ práce. Autorka prokázala zvládnutí výzkumné metodiky a schopnost získat, analyzovat a vyhodnotit získaná data. Výsledky a výstupy práce považuji za přínosné pro obor ošetrovatelství.

Předloženou disertační práci doporučuji k obhajobě.

České Budějovice 25.1. 2016

prof. PhDr. Valérie Tóthová, Ph.D.